

صبا

روزنامه فرهنگ و هنر

سرمقاله

امسال به ویدئوآرت توجه ویژه‌ای شد

در سال‌های گذشته در دل بخش فیلم کوتاه، ویدئوآرت‌هایی پذیرفته شدند و به نمایش درآمدند ولی تفکیکی بین بخش فیلم کوتاه و ویدئوآرت نبود. این تفکیک در ذهن مخاطب ایرانی هنوز هم شکل نگرفته است و آن بخش سینمای غیردراماتیک و تصویرمحور، به نوعی ویدئوآرت فرض می‌شود.

در سال‌های اخیر با تلاش هنرمندان و مطبوعات فعال در حوزه هنرهای دیداری جغرافیای این حوزه در حال شکل‌گیری است تا سرانجام ویدئوآرت به عنوان یک رشته مستقل فهم شود در جشنواره هفتم فیلم مستقل خورشید برای اولین بار بخشی مستقل به حوزه ویدئوآرت اختصاص یافته است و داوران مستقل خود را هم دارد. ما تلاش کردیم آثاری را که عملاً ویدئوآرت هستند انتخاب کنیم. خیلی از کارهایی که به دست ما رسید همچنان در محدوده‌های سینمایی بودند و بخشی هم به موزیک ویدئو نیز دیک بودند. به هر حال تفکیک آثار به صورت دقیق، کار دشواری است که البته بخشی از آن به سلیقه داوران مربوط است اما تلاش کردیم آثار منتخب به شکل خالص ویدئوآرت نزدیک باشند.

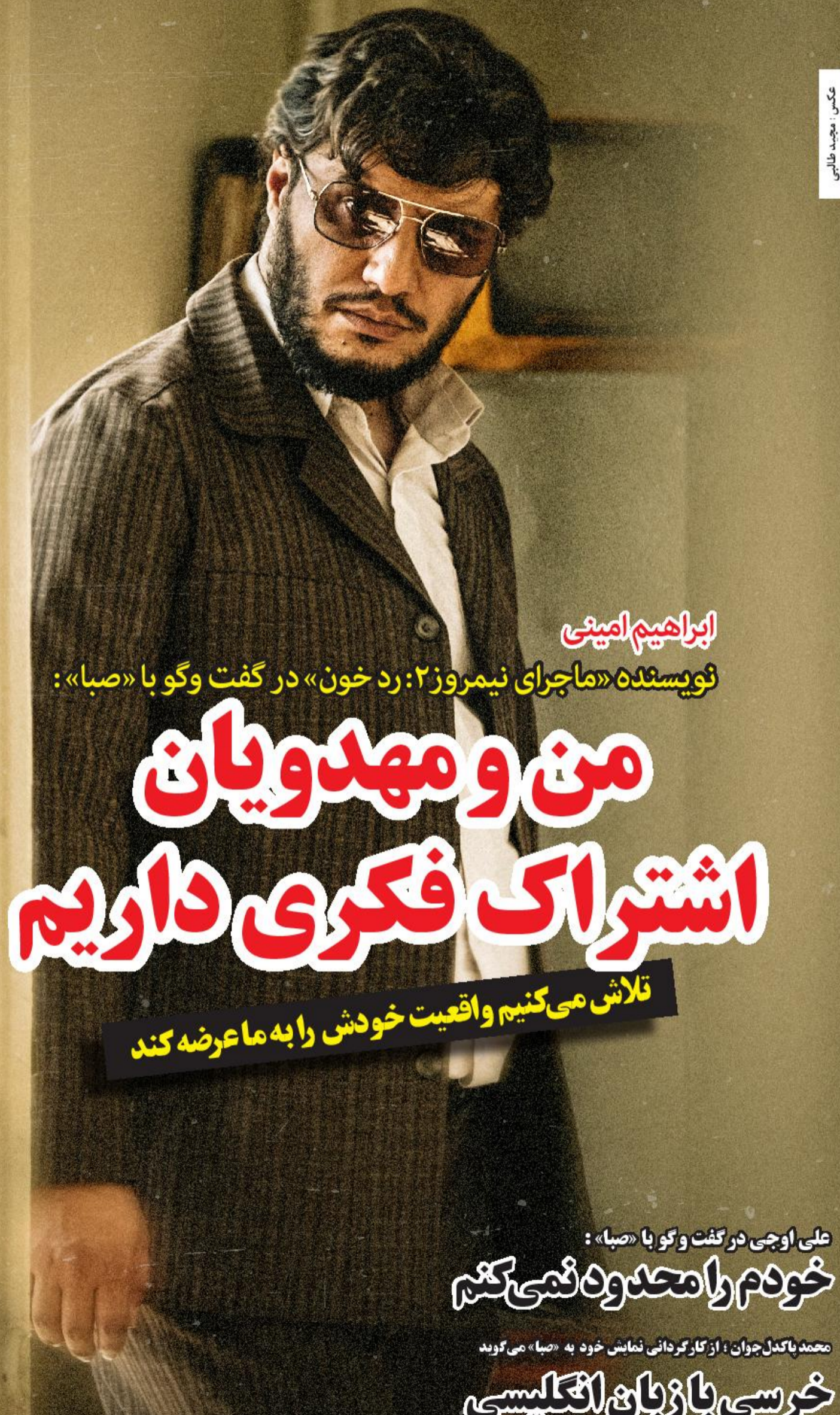
مهم‌ترین ویژگی دآوری این دوره برای من، کنار گذاشتن آثاری است که منطقی سینمایی دارند، یعنی تفکیک بافتی صورت بگیرد که از پذیرفتن آثاری که از جنبه‌های زیبایی‌شناسی ویدئوآرت استفاده می‌کنند اما همچنان فیلم هستند خودداری کنیم و به آثاری بپردازیم که در گفتمان تصویری و معنایی ویدئوآرت می‌گنجند. ویدئوآرت ترکیبی از کنش اندیشه‌گون و کاربست مختصات زیبایی‌شناسی تصویر متحرک است این که چطور تصویر متحرک در خدمت ساخت اتمسفر و تولید عواطف انسانی قرار بگیرد، در حالی که سینما اغلب به واسطه تصویر متحرک، مخاطب را با داستان همراه می‌کند.

سعی کردیم ابتدا از جریان نزدیک به سینما، موزیک ویدئو و مدیوم‌های مشابه دوری کنیم و آنچه باقی می‌ماند فضایی است که در حوزه ویدئوآرت می‌گنجد. آثاری که در بخش ویدئوآرت به دست ما رسیدند به طور مشخص متمرکز بر این حوزه نبودند و از نظر من تم آثار، بیشتر آزاد و بر پایه تجربه سازندگان بود. اما چطور می‌شود در حوزه بازآفرینی شهری کار کرد؟ به نظر من محتوای تصویری که برآمد از شهر است شایع‌ترین شکل تصویر سینمایی و متحرک در همه دنیاست. متأسفانه در کشورهایمانند ایران حوزه شهری از دست شهروندان خارج شده است و برای تولید محتوا در این حوزه باید مسیرهای پیچیده‌ای طی کنیم.

در مورد فیلمبرداری مسیر مجوز گرفتن وجود دارد که کار را پیچیده می‌کند و امیدوارم در آینده حذف شود اما در مورد ویدئوآرت من به عنوان هنرمند این حوزه در طول سال مانند یک عکاس اجتماعی مدام در حال تصویربرداری هستم و از آن جایی که تصویربرداری بر اساس قانونی نوشته در کشور ممنوع است و حتماً باید مجوز در اختیار داشته باشیم به همین دلیل تمام فضای ویدئوآرت من خارج از شهر می‌گذرد و عادت کرده‌ام به سراغ طبیعت بروم. چرا که مثلاً ویدئوآرتیستی مثل من در طول سال برای یک پروژه خاص در حال تصویربرداری نیست که بتواند طرح آن را به نهدی ارائه کرده و مجوز دریافت کند. در مورد خودم باید بگویم که پروژه من از دل تمامی تصویرهایی که در طول سال گرفتم بیرون می‌آید و به همین دلیل به طور کلی فضای شهری از کار من خارج می‌شود.

به نظر من برای آن که بتوانیم در حوزه ویدئوآرت به بازنمایی شهری بپردازیم باید موانع را حذف کنیم و آن وقت می‌توانیم از هنرمندی بخواهیم که بازنمایی شهری کند تا از دل آن شاید به مسئله بازآفرینی شهری هم برسد.

چنانچه توقع داشتیم آثار ارسالی، اشتراک‌های تماثلیک نداشته باشند اما بسیار متنوع بودند و این مسئله باعث خرسندی‌ام شد؛ هر چند که داوران را هم بسیار دشوار کرد، یعنی آنقدر افق‌های فکری هنرمندان متفاوت بود که بستری برای قیاس ایجاد نمی‌کرد تا بتوانیم پیش‌فرضی داشته باشیم که اثر یک هنرمند در موضوعی خاص بهتر از سایرین است. من مجبور شدم مولفه‌های مختلفی را امتیازبندی و در اساس امتیازدهی، آثار برگزیده را انتخاب کنم. فکر می‌کنم این مسئله مثبت‌ترین وجه ماجراست چون هنر ذاتاً بر پایه کنش تجربی شکل می‌گیرد و هر چیزی که الگوریتم ساخت و ساز آن کلاً شناخته شده باشد قطعاً هنر نیست بلکه مطلقاً صنعت است، مانند حوزه صنعت فرهنگ که شامل سینمای سرگرم‌کننده، برنامه‌های تلویزیون و... می‌شود زملی که هنرمند به خود اجازه می‌دهد تجربه کند و مرزهای از پیش تعریف‌شده رسانهای را که با آن سروکار دارد جابه‌جا کند، هنر شکل می‌گیرد. در این جشنواره این اقبال را داشتیم که با هنرمندان جدیدی آشنا شوم که به واقع فعالیت هنری انجام می‌دهند.

ابراهیم امینی

نویسنده «ماجرای نیمروز ۲: رد خون» در گفت و گو با «صبا»:

من و مهدویان اشتراک فکری داریم

تلاش می‌کنیم واقعیت خودش را به ما عرضه کند

علی اوجی در گفت و گو با «صبا»:

خودم را محدود نمی‌کنم

محمد باکدل جوان؛ از کارگردانی نمایش خود به «صبا» می‌گوید

خرسی با زبان انگلیسی